

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Uszka

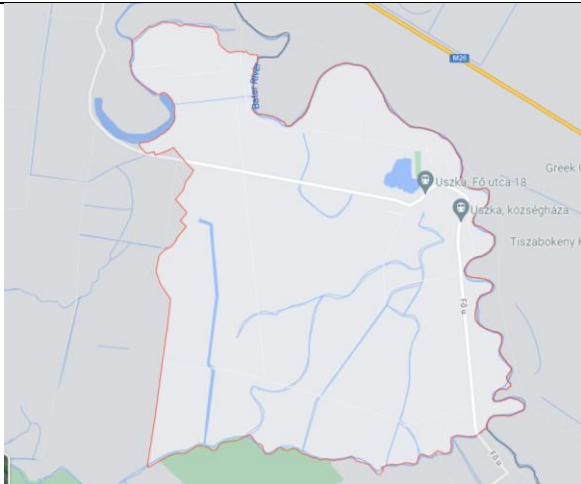

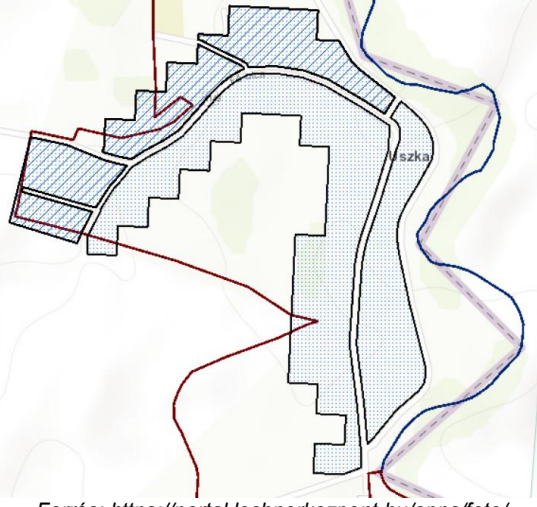
Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

USZKA

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Szervezet neve: Szervezet neve:-

Dátum: 2022.05.

 <p>Forrás: https://www.google.com/maps/place/</p>	<p>Terület: 7 km² Lakónépesség: 552 fő Jogállás: Község Járás: Fehérgyarmati Megye: Szabolcs-Szatmár-Bereg Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: Igen Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: Nem</p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
 <p>Forrás: https://portal.lechnerkozpont.hu/apps/fete/</p>	 <p>Forrás: https://portal.lechnerkozpont.hu/apps/fete/</p>
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Uszka	
Megye	Szabolcs-Szatmár-Bereg	
Járás	Fehérgyarmati	
Programba vonás köre	4	
Szervezet neve		
Lakosságszám (2021)	537	
Lakosságszám változása 2021/2011 (%)	136%	
15 év alattiak aránya (2021)	22,3%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	84%	
60 éves és idősebbek aránya	7%	
60 éves és idősebbek számának változása 2021/2012 (%)	146%	
Lakásszám (2011)	109	
Üres lakások száma (2011)	15	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	135	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	33	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	135	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	97	
Lakások száma (2019)	110	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	59	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	0	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	109	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	27	
WC nélküli lakások száma (2019)	42	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	46	
Egy szobára jutó lakó (2021)	2,3	
Egy főre jutó szja alap, ezer Ft (2019)	235 283 Ft	
Egy főre jutó szja alap klaszter átlagtól való eltérése, % (2019)	95%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	2 000 000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	5	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	5	

A település leírása

1.1.1 A település pozíciója (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

A település fekvése, távolsága a járásközponttól, megyeszékhelytől, nagyobb munkaerőpiaci központtól, illetve közösségi közlekedés helyzete. Növekvő vagy csökkenő lakosság, el- és bevándorlás mértéke, szegregátumban élők/roma lakosság aránya. Helyi és térségi gazdaság munkaerőfelszívó képessége a célcsoport szempontjából. A településen elérhető szolgáltatások. A célcsoportot érintő, lakhatási és foglalkoztatási szempontból releváns önkormányzati fejlesztések felsorolása az elmúlt időszakban.

1.1.1. Térség pozíciója: távolságok

A Szatmári-síkon, Nyíregyházától észak-keletre, az ukrán határ mentén, közel Romániához elterülő település. Közvetlenül a Batár-patak partján található.

A falutól keletre folyik a Tiszába torkolló Batár-patak, ami egyben az országhatárt is jelenti. Ez a patak választja el a települést Ukrajnától. Megközelíthető: a Nyíregyházától mintegy 114 km-re található falu közúton, a 491-es útról leágazó alsórendű úton érhető el. A 34 km-re található legközelebbi kisvárossal, Fehérgyarmattal naponkénti rendszeres autóbuszjárat köti össze, míg a legközelebbi vasútállomás innen 32 km-re, Penyige községben található.¹

Uszka település honlapja alapján (www.uszka.hu):

A 735 ha. közigazgatási területű falu többszörösen hátrányos helyzetű település.

1.1.2. Munkaerőpiaci lehetőségek

A községben soros szalagtelkeken álló 111 lakásban él a lakosság, egyedüli megélhetési forrásuk a mezőgazdaság. Uszka fejlődését meghatározta elszigetelt földrajzi helyzete.

A település elszegényedett, lakóinak foglalkoztatási esélyeit nagyban befolyásolja az alacsony iskolai végzettségük.²

A települési önkormányzat az aktív korú nem foglalkoztatott személyek munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében foglalkoztatást szervez, melynek keretében különösen a szociális segélyt kérelmező igényjogosult személyek foglalkoztatását kell biztosítani. A foglalkoztatási kötelezettség közmunka, közhasznú munka vagy közcélú munka (a továbbiakban együtt: az önkormányzat által szervezett foglalkoztatás) biztosításával teljesíthető. Az önkormányzat bekapcsolódott a Start minta programba így 8 illetve akár 12 hónapon keresztül tud munkát biztosítani. A településen, mivel kis településről van szó, nincsenek vállalkozások, a távoli munkalehetőség csak a közfoglalkoztatás keretén belül lehetséges.³

Az elmúlt években, Uszka Község Önkormányzata, az önkormányzat intézményei (szociális, oktatási, nevelési) vállalta a tartós munkanélküliek foglalkoztatását. Központi szerepe volt és van az önkormányzat által szervezett közfoglalkoztatásnak, ugyanis részben ide szerveződött a legveszélyeztetettebb csoport a hosszú ideje munka- és végzettség nélküli, mélyszegénységben élő vagy roma álláskereső foglalkoztatása. A településen élők több mint 15 %-a munkanélküli, ezek többsége halmozottan hátrányos helyzetű. A településen nincsenek több száz ember foglalkoztatását biztosítani képes vállalkozások, és nem jellemző az ingázó munkavállalás sem (a helyben dolgozók közel háromnegyede helyben lakó). Az elmúlt években a halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi csoportok legnagyobb foglalkoztatója az önkormányzat volt.⁴

¹ www.uszka.hu

² Helyi Esélyegyenlőségi Program

³ Helyi Esélyegyenlőségi Program

⁴ Helyi Esélyegyenlőségi Program 23.-24.o.

Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők, elsősorban a Start Munkaprogram keretein belül tudnak elhelyezkedni.

1.1.3. Térségi-, helyi szolgáltatások

Uszka község közigazgatásilag Tiszabecs Nagyközséghez tartozik. Tagja a Sonkád és környéke Szociális Alapellátási Központnak, társulva Magosliget községgel közös az Óvoda, illetve Tiszabecs és Magosliget községekkel közös az iskola. Valamint Uszka község a Fehérgyarmati Kistérségi Társulásnak is tagja.

Helyi Esélyegyenlőségi Program és Uszka honlapja alapján:

A település egészségügyi ellátásáról egy háziorvos és egy fogorvos gondoskodik (a fogorvosi ellátás Kölcse településen működik). A várandós kismamák ellátását védőnő biztosítja. A községben gyógyszerár nincs, a legközelebbi 5 km-re Tiszabecs községben működik. Az Önkormányzat minden kötelező feladatát ellátja, a megjelenő lakossági igények alapján önként vállalt feladatokkal egészíti ki az ellátó rendszerét.

- Felső-Tisza Vidéki Vízügyi Igazgatóság-gátőr,
- Orvosi Rendelő (rendelés: Uszka községben csütörtöki napon.),
- Szociális Alapszolgáltató Központ /Sonkád székhellyel/,
- Jó Kis Hely, Közösségi Ház szolgáltatás,

A község a háziorvosi szolgálatot és az oktatási intézményeket a szomszédos településekkel együtt működteti. Egy művelődési, ház egy könyvtár 1,8 ezer db kötettel, egy postahivatal és egy sportpálya áll a lakosság rendelkezésére. A lakosság alapellátását társulási megállapodás alapján a szomszédos települések intézményeinek igénybevételevel biztosítja a falu.

A szomszédos Magosliget óvodájában folyik az óvodás korú gyermekek nevelése; az általános iskoláskorú gyermekek oktatása a Tiszabecsi II. Rákóczi Ferenc Körzeti Általános Iskolában történik.

A rászorulókon segít a gépjárművel támogatott falugondozói rendszer. A magára maradt, idős emberek részére jelzőrendszeres házi gondozói szolgálat működik a községben.

Az önkormányzat saját szervezésében szilárd hulladék gyűjtését és szállítását végzi. Jelenleg 13 környező településen látja el ezt a feladatot, amely minőségi előrelépést jelent a Tiszaháti és az Erdőháti települések eddigi szilárd hulladék kezelése tekintetében.

A településen jelen van a Szabad Keresztyén Gyülekezet és a Nemeteknek Világossága Egyház. Kulturális, közösségi, gyermek, felnőtt programok, tanoda jellegű foglalkozások működtetésében, adományozásban felölelik a település szinte teljes spektrumát. Roma nemzetiségi önkormányzat működik.

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi alapellátást a Túristvándi székhelyű Szatmári Szociális Társulás biztosítja. Uszka településen nincs általános iskolai oktatás, a gyermekek Tiszabecs községben a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskolában tanulnak. A szociális étkeztetés keretében az időseknek igény szerint házhoz szállítja az önkormányzat az ebédet a Magosligeti Óvoda szociális konyhájáról.

A településen működik az idősek nappali otthona. Az idősek nappali otthona a gondozási központon belül működik. Minden hétköznap 8-16 óráig van nyitva.

Egyház vagy civil szervezet által fenntartott intézmény nincs a településen. Az önkormányzat és az egyház közötti kapcsolat pozitív, egymást segítik. A településen református felekezet található. Fontos szerepet tölt be a település hit és kulturális életében a Szabad Keresztyén Egyház és a Nemeteknek Világossága Egyház. A település vezetősége fontosnak tartja az aktív vallásgyakorlatot.

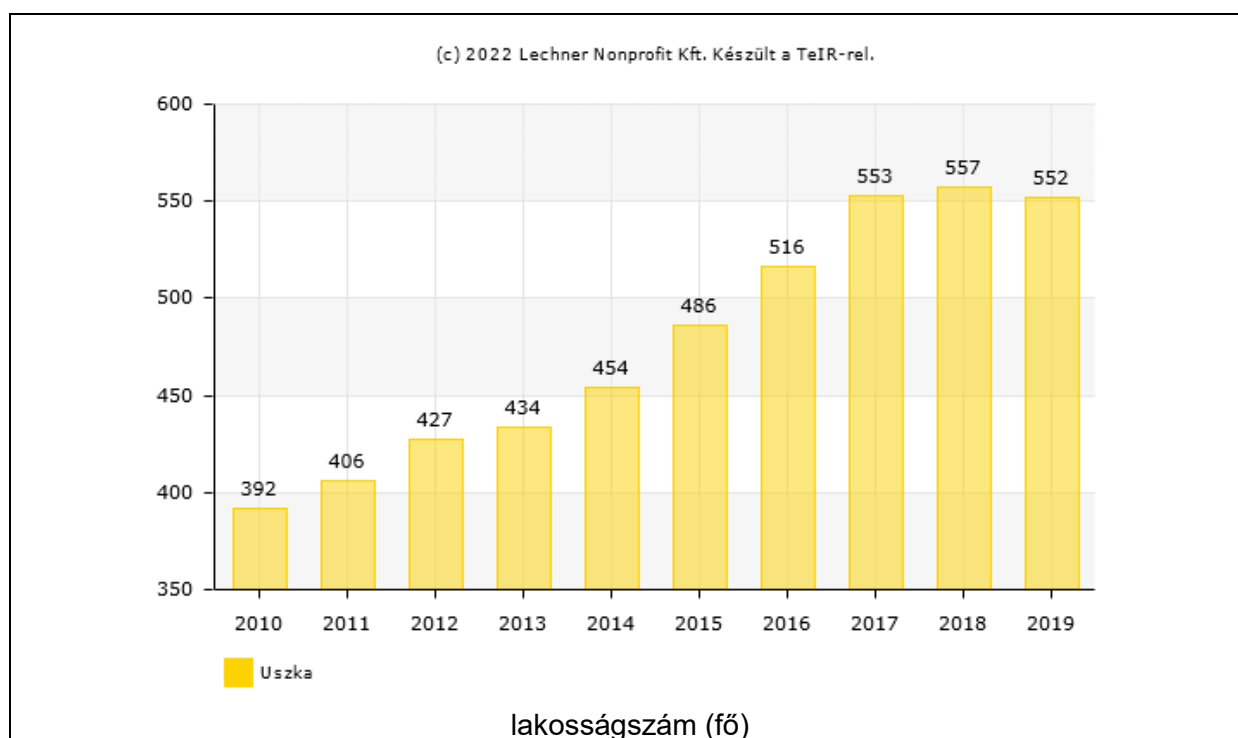
1.1.4. Közlekedés: fő közösségi közlekedés, járatsűrűség

Az alábbi VOLAN busz járatokkal érhető el Uszka település:

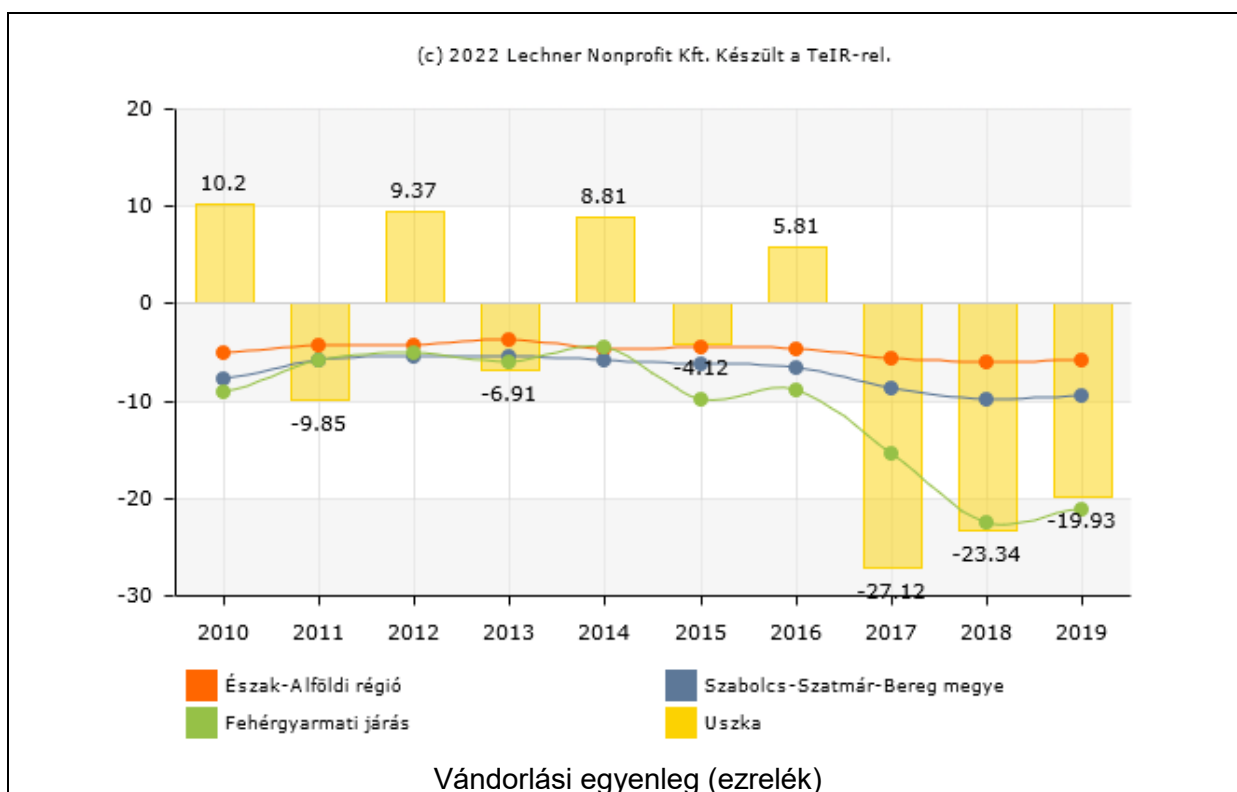
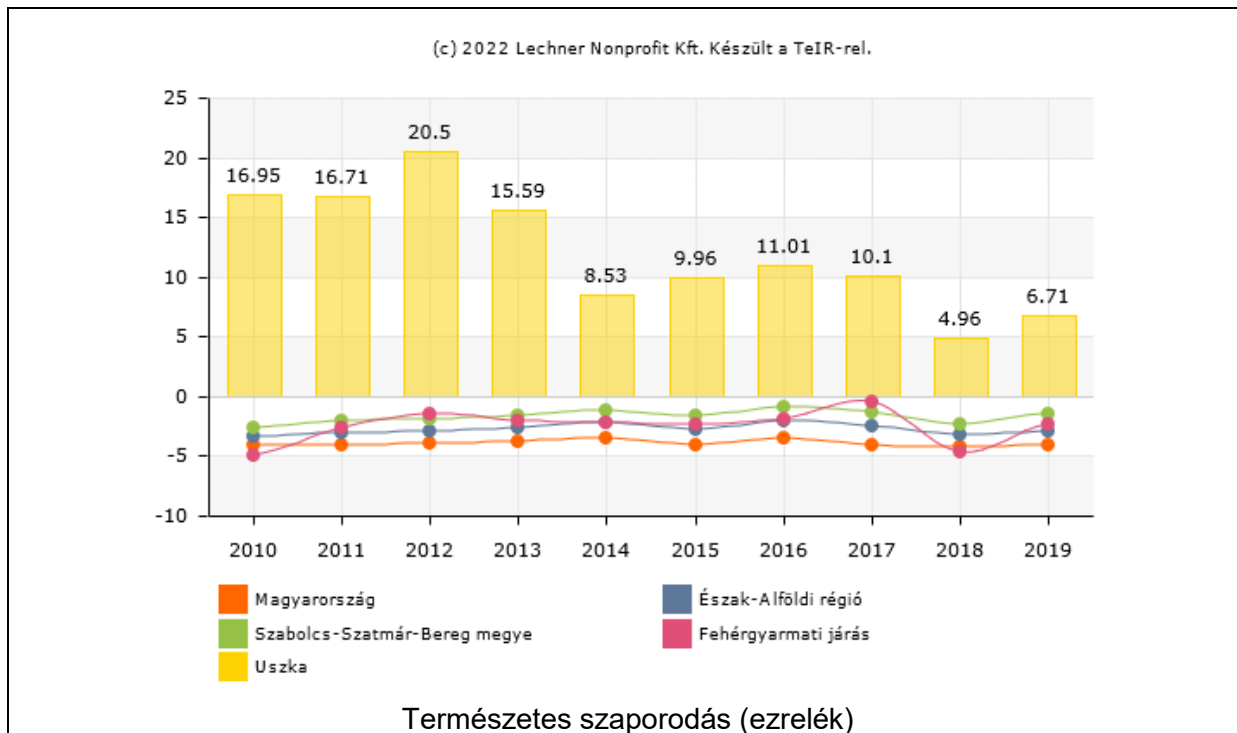
- Debrecen–Mátészalka–Fehérgyarmat–Magosliget (hétköznapokon iskolaidőben: 2 járat/nap),
- Fehérgyarmat–Szatmárcseke–Magosliget (hétköznapokon iskolaidőben: 9 járat/nap),
- Fehérgyarmat–Kölcse–Magosliget (hétköznapokon iskolaidőben: 2 járat/nap),
- Fehérgyarmat-(Mánd/Nemesborzova)-(Magosliget/Kispalád) (hétköznapokon iskolaidőben: 2 járat/nap).

1.1.5. Társadalmi szerkezet

Uszka növekvő, de kis lakosságszámú község, marginalizálódott földrajzi és gazdasági helyzetben. A természetes szaporodás intenzitása lassú csökkenést mutat. Ez és a határozottan negatívba forduló vándorlási egyenleg áll annak a háttérében, hogy az uszkai lakosságszám-növekedés az utóbbi években megtorpant, illetve csökkenni kezdett, 2021-ben 537 fő.

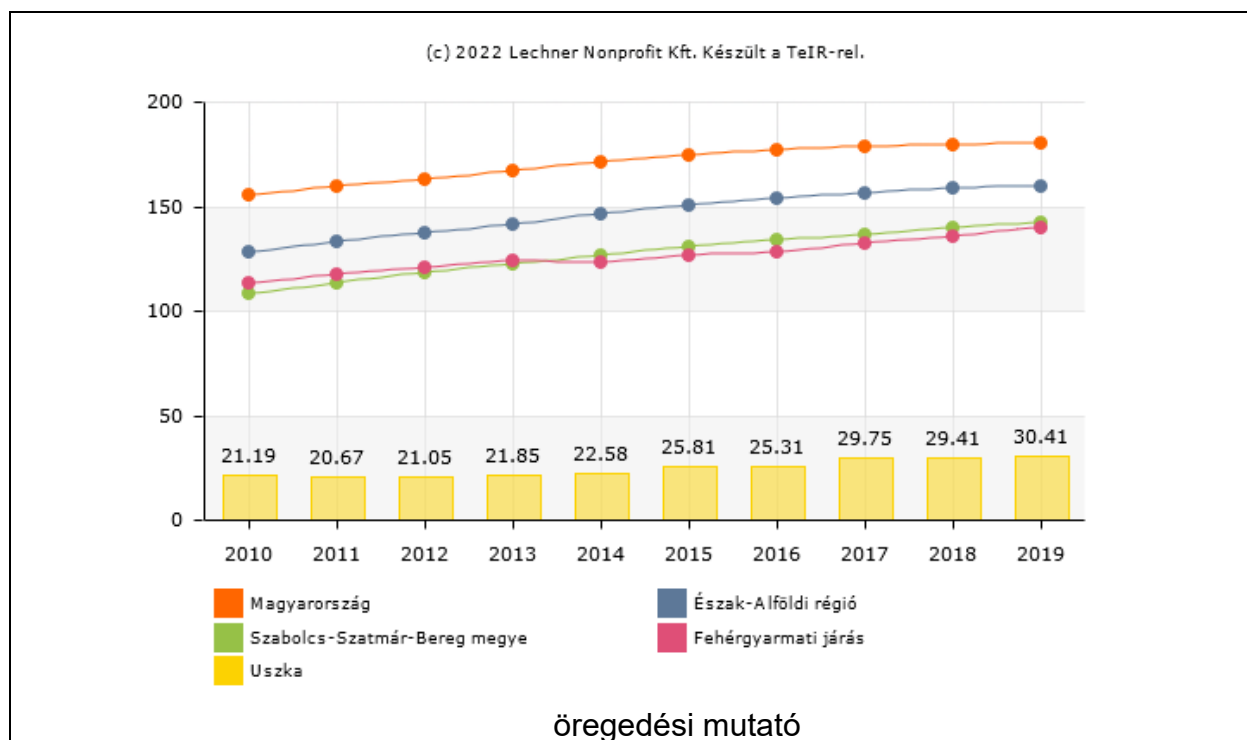
A természetes szaporodást – az élveszületések és halálozások egyenlegét – bemutató grafikonon jól látszik, hogy Uszka ezen téren a járási, megyei, regionális és országos értéket jelentősen meghaladó mértékű, pozitív természetes népmozgalmat jelez, még a 2012-t követő években is. A vándorlási egyenleg pedig azt jelzi, hogy 2017-től kezdődően jelentős mintázatbeli változás zajlik, melynek megfelelően erőteljesebb, és több évre kiterjedő, egybefüggőbb elvándorlás jelentkezett. Ez ugyan azt jelenti, hogy a település népességmegtartó ereje csökken, ugyanakkor a jelenség háttérében – ismerve a lakosság összetételét – az áll, hogy a roma fiatalok végzettséget szereznek, több esetben egyetemi diplomát, és ennek megfelelően költöznek olyan településekre, ahol megfelelő munkát találhatnak.

A korcsoportos vizsgálódás kimutatja, hogy bár a település fiatalodó, az utóbbi években a gyermekek száma és részaránya csökken, míg az idősek száma és aránya lassan növekedésnek indult. Úszka még jelenleg is fiatalodó település, az öregedési mutatója messze alatta marad a térség és az ország öregedési indexének, de azért az megállapítható, hogy ez Úszkán is 50 százalékos növekedést mutat, ha az utóbbi 10 évet figyelembe vesszük.

Lakosságszám (2021)	537
Lakosságszám változása 2021/2011 (%)	136%

15 év alattiak aránya (2021)	22,3%
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	84%
60 éves és idősebbek aránya	7%
60 éves és idősebbek számának változása 2021/2012 (%)	146%
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	135

1. diagram Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	308	297	605	50,91%	49,09%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			23	3,80%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	73	80	153	12,07%	13,22%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	13	20	33	2,15%	3,31%

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	205	169	374	33,88%	27,93%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	10	9	19	1,65%	1,49%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	7	19	26	1,16%	3,14%

Forrás: TEIR

2001-ben a település lakosságának 77%-a magyar, 23%-a cigány nemzetiségűnek vallotta magát. A 2011-es népszámlálás során a lakosok 99,7%-a magyarnak, 53% cigánynak, 1,3% ukránnak mondta magát (0,3% nem nyilatkozott).

Az interjú során a népszámlálásokban mutatkozó etnikai trend teljesen kifutotta magát, a népességcsere lezajlott. Jelenleg az uszakai lakosság 85-90 %-a roma. Kb. 30 magyar etnikumú lakos él még a településen. Sok a vegyes házasság. Nem vonzó a település, csak házasság útján költöznek be. Nem jellemző az elköltözés – a családok maradnak, de a fiatalok nem feltétlenül itt alapítanak új családot. Ugyan a KSH adatok alapján történő lehatárolás szerint csak a település északi harmada a szegregátum, ez mára megváltozott: a település egésze szegregátumnak tekinthető.

A vallási megoszlás a következő volt 2011-ben: római katolikus 2%, református 28,2%, görögkatolikus 1%, egyéb felekezet (elsősorban szabadkeresztény) 43,9%, felekezeten kívüli 17,3% (7,6% nem válaszolt).

1.1.6. Helyi fejlesztések

Az önkormányzat a PHARE-CREDO program keretében elnyert pályázat megvalósításával építette az Uszka-Tiszabecs közötti kerékpárutat az árvízvédelmi töltésen. Ez egyrészt tehermentesíti a közutat, másrészt jelentősen megközelíthetővé teszi a Tiszabecsi Nemzetközi Határátkelőt, illetve segíti a falusi turizmus bővítését.⁵

Az Önkormányzat lakhatási szempontól releváns, nyertes pályázata:

Cím	Pályázati azonosító	elnyert támogatás
Telep program folytatása Uszka településen- infrastruktúra fejlesztéssel	EFOP-2.4.1-16-2017-00051	200 000 000 Ft

⁵ www.uszka.hu

„Jó kis hely” infrastrukturális háttérének biztosítása Uszván	EFOP-2.1.2-16	19 873 229 Ft
Telep program Uszván	EFOP-1.6.2-16-2017-00019	128 000 000 Ft
"Jó kis hely"létesítése Uszván	EFOP-1.4.3-16	43 972 332 Ft
Temetői infrastruktúra fejlesztése	MFP-FVT/2020	4 909 650 Ft
Egészségügyi alapellátás, egészségházak és járóbeteg szakellátás fejlesztése	ÉAOP-4.1.2/A-12.	11 456 489 Ft
Komplex telep-program Uszvánban	TÁMOP-5.3.6-11/1.	147 529 411 Ft
Kiírás címe: Tanya- és falugondnoki buszok beszerzése	MFP-TFB/2022	14 999 080 Ft
Óvodai játszódudvar, közterületi játszótérek fejlesztése	MFP-OJKJF/2022	5 999 998 Ft
„Telepen és telepszerű lakókörülmények között élők lakhatási, szociális és foglalkoztatási projekt”	A kísérleti projekt (1. forduló, 2005–2006) nyerteseinek rendelkezésére álló alapok	73 693 000 HUF 283 000 EUR

Forrás: https://www.palyazat.gov.hu/tamogatott_projektkereso; <https://kormany.hu/miniszterelnokseg/magyarfaluprogram>

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetések a település...

...térségi pozíciója tekintetében:

- **rossz pozíció: nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a térségi munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő;**
- közepes pozíció: helyben viszonylag elégségesek, illetve a közelben elérhetőek a szolgáltatások, a munkaerőpiac viszont nehezebben érhető el. Ha van is munkahely a közelben, az nem kompatibilis a célcsoport munkavállalási képességeivel;
- jobb pozíció: a munkaerőpiac viszonylag könnyen elérhető, vannak a közelben megfelelő munkahelyek, illetve jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a település, és a szolgáltatások is elérhetőek.

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- **gettósodó település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya nő a településen belül, a nem roma háztartások nagy arányban elköltöznek a településről. A települése lakossága jellemzően stagnál vagy nő;**
- billegő település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya egyharmadnál magasabb, de kevesebb, mint a település lakosságának fele. A magasabb státuszú háztartások elköltöznek a településről. A település lakossága jellemzően enyhén csökken;
- jobb státuszú, vegyes összetételű település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya alacsonyabb, a nem roma lakosság közül a fiatalok egy része elköltözik a településről. A település lakossága jellemzően csökken.

1.1.1 A település szerkezetének leírása (fél oldal)

A fejezet tartalma

A település központja és a szegregátumok állapota, a szilárd útburkolattal való ellátottság, közművek rendelkezésre állása, a helyi adottságok alapján hol, melyik településrészen vannak a legkritikusabb (külön: árvizes részek) és a fejleszhető részek. Szegregátumok száma és elhelyezkedése. Van-e a településen elég lakható ingatlan, van-e elég felújítható ingatlan a településen, hogyan alakultak a lakóingatlan adás-vételek az elmúlt években.

A falu infrastrukturális kiépítettsége a következő: elektromos hálózat 100%, ivóvízhálózat 50%, szennyvíz hálózat kiépítése folyamatban van LIFE pályázati támogatásból, vezetékes gázhálózat 60%, a településen belül kiépített úthálózat 100%.⁶ (Gyakorlatilag egyutcás település, a házak a közút két oldalára épültek.)

Településen jelen lévő közműszolgáltatók:⁷

- SZAMOSNET Informatikai és Telekommunikációs Szolgáltató KFT.
- OPUS TIGÁZ Gázhálózati ZRT.
- OPUS TITÁSZ Áramhálózati ZRT.
- Tiszamenti Regionális Vízművek ZRT.

1.2.1 Szegregátum, szegregációval veszélyeztetett terület, elhelyezkedése a településen belül

Helyi Esélyegyenlőségi Program alapján:

- szegregátum: Bajnok u. -Fő u. -névtelen u. -Kerékpárút,
- szegregációval veszélyeztetett terület: Bajnok u. - Fő u. - Kerékpárút - Fő u.

A Lechner Tudásközpont adatai alapján Uszka településen a Fő utca egyik oldala végig szegregációval veszélyeztetett terület. A Fő utca további része, valamint a Rákóczi utca egyik oldala szegregátum.

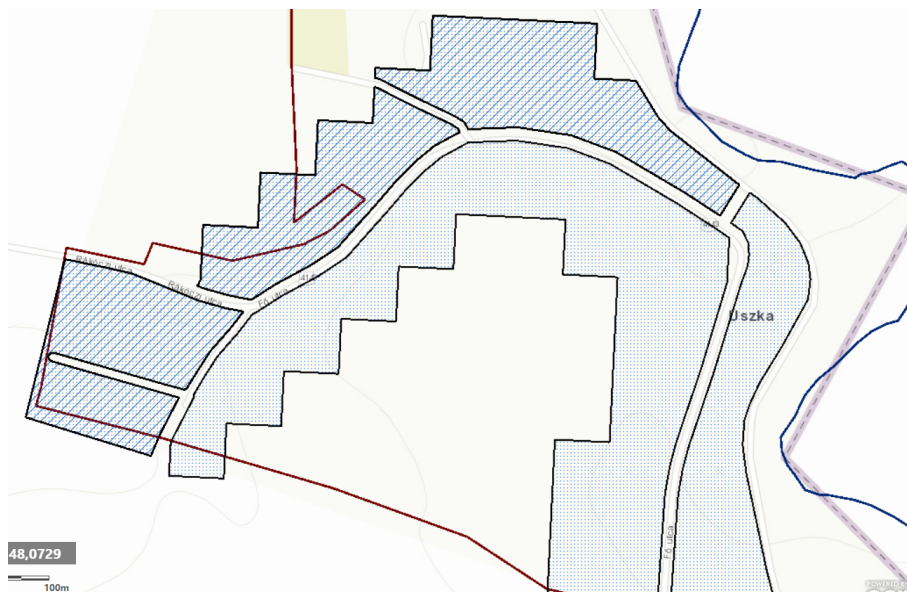
A helyi interjúalanyok az egész települést szegregátumnak mondják – igaz, ez inkább arra vonatkozik, hogy romák lakják a falut, és nem a KSH statisztikai mutatóinak való megfelelésre épül ez a vélemény, hiszen a megszólalók ilyen adatokkal nem rendelkeznek. Viszont az interjú során elhangzott az is, hogy a leghátrányosabb helyzetű családok nem a hivatalos szegregátum területén élnek, így nem ők lettek az elsődleges célcsoport a komplex telep projektben (bérletprogram). E miatt feszültség van a településen. A szegregátum területén és azon kívül élők életkörülményei között nincs különbség.

---

⁶ Helyi Esélyegyenlőségi Program

⁷ <https://ekozmu.e-epites.hu/alkalmazas/lakossag/menu/terkep/tajekoztatas/kozmuterkep>

1. térkép Szegregátum, szegregációval veszélyeztetett terület

Forrás: <https://portal.lechnerkozpont.hu/apps/fete/>

1.2.2. Település infrastruktúrája

A településre bevezető útszakasz friss burkolatot kapott – korábban rendkívül rossz állapotban volt már.

Lakások száma (2019)	110
Közüzemű vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	59
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	0
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	109
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	27

Ahogy fentebb is írtuk, a lakások fele kapcsolódik közüzemű ivóvízhálózatra, de ez a HEP adata, amely részben elavult Jelenleg 70 lakás kapcsolódik a vízhálózatra.

További adatok:

Áramszolgáltatással bekötött lakások száma: 90

Gázszolgáltatással bekötött lakások száma: 20

WC nélküli lakások száma: 10

Vályogház alap nélkül: 5⁸

Ott, ahol be van kötve a gáz, azt csak részben használják: főként fával fűtenek. Téli időszakban a szociális tüzelő nagyon fontos, mivel éppen a költségek miatt nem tudják a gázt sem ilyen formában használni.

1.2.3. Lakásállomány

⁸ Az interjú becslései, jelentősen eltérnek a statisztikai adattáblától, lásd pl. a wc nélküli lakások számát.

Szociális lakásállomány dinamikus növekedést mutat a településen. Míg a HEP elkészítése idején még nem volt ilyen lakás, jelenleg 9 db önkormányzati bérlakással rendelkeznek, illetve további 5 lakás építése van folyamatban⁹.

Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nincs a településen. Nem megfelelő lakhatási feltétellel, veszélyeztetetten élő személy és közterületen élő hajléktalan személy az önkormányzat nyilvántartásában nincs. Az időskorúak lakhatási helyzete is kielégítőnek mondható. A településen kívül lakások nem találhatók.¹⁰

Nincs üres ház a településen. Nincs albérllet, szívességi lakáshasználat. Üres telek is csak néhány, abból az egyik rendszeresen víz alatt van a belvíz miatt.¹¹

KSH adatok a Nyitó adattáblából:

Lakásszám (2011)	109
Üres lakások száma (2011)	15
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	135
Lakásszám a szegregátumban (2011)	33
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	135
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	97
Lakások száma (2019)	110
WC nélküli lakások száma (2019)	42
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	46
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	2 000 000 Ft
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	5

Uszán van néhány leromlott állapotú ház: a nyílászárók, a burkolatok rosszak, régiek. Ezekben a házakban a bútorzat is régi, elhasznált. A polgármester szerint a probléma nem sokakat érint, az ingatlanok többségét igyekeznek újíttatni a lakosok. Általában két-három generáció él egy házban.

Helyben lakók veszik meg a megüresedő ingatlanokat. CSOK-ot azért csak 3 család vehette igénybe (fiatalabb házaspárok, gyermekekkel), mert a lakosság többsége nem felel meg a feltételeknek, nincs munkaviszony.¹² Ennek köszönhetően a CSOK nem nyomta meg mesterségesen a lakásárakat.

Fontos kiemelni, hogy a Batárpaták miatt vannak belvizes időszakok Uszán.

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

- az egész település szegregátum;

⁹ interjú

¹⁰ Helyi Esélyegyenlőségi Program 27.o.

¹¹ interjú

¹² interjú

- a településen belül a szegregált részek a település nagyobb részét teszik ki;
- településen belül a szegregált részek a település jelentős hányadát, de kevesebb mint felét teszik ki,
- településen belül csak kisebb szegregált részek vannak;
- a szegregátum a fő településtesttől távolabb, elkülönült településrészként helyezkedik el;
- nincs szegregált rész a településen.

Lakhatással kapcsolatos fejlesztések (fél oldal)

A fejezet tartalma

A településen történt lakhatással kapcsolatos fejlesztések, amelyeket az elmúlt 10-15 évben valósítottak meg, külön hangsúllyal a 2014-2021 uniós programozási időszak EFOP telepprogramjára, esetleg az előző időszak TÁMOP telepprogramjára. A megvalósított programok eredményei (új, felújított lakások, bérlakások elosztásának módszere: milyen célcsoportoknak, milyen kiválasztással). A lakhatási körülmények javítását célzó szoft programokkal kapcsolatos vélemények feltárása is szükséges.

Uszka részt vett az SZMM telepprogramjában. Ennek keretében 67 családnál végeztek állagmegóvó felújításokat, ezek közül sok esetben fürdőszobát építettek, bevezették a vizet, negyven háznál emésztőaknát létesítettek. Életveszélyes házakat erősítettek meg. Hat család új önkormányzati bérlakásba költözött, ebből 5 ház újonnan került felépítésre, egy házat megvásároltak.¹³

Az EFOP-2.4.1-16-2017-00051 - Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ERFA) Telep program folytatása Uszka településen- infrastruktúra fejlesztéssel” című projekthez a 4952 Uszka, belterület 134/12 hrsz-ú, a 4952 Uszka, belterület 134/10 hrsz-ú, a 4952 Uszka, belterület 134/8 hrsz-ú és 4952 Uszka, belterület 134/6 hrsz-ú bérlakások.

Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban (fél oldal)

A fejezet tartalma

Együttműködő, nem együttműködő, mennyire támogatja a településen belüli mobilizációt (szegregátumból kifelé, ha releváns) illetve a településről történő kifelé mobilizáció blokkolásához fűződik-e valamilyen érdeke? (pl. gyerekszám csökkenése a helyi intézmények működése miatt kockázatos, településüzemeltetéshez kapcsolódó közmunka, egyéb függőségi rendszerek)

Az önkormányzat rendkívül támogató, jelenleg is komoly bérlakásprogramot visznek. A tapasztalataik kedvezőek, bár nehézséget okoz nekik a pályázati rendszer merevsége – csak a lehatárolt szegregátum területére fókuszál a projekt, miközben a legjobban rászoruló családok pont nem ott élnek. Ilyen szempontból a majdani FETE lehetőségei rugalmasabbak, ezért várható az intenzív együttműködés az önkormányzat részéről.

¹³ Kadét Ernő-Varró Gabriella: A roma lakosság hozzáférése az uniós fejlesztési forrásokhoz-Szabolcs-Szatmár-Bereg és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

A kedvező tapasztalatok részben annak is köszönhetőek, hogy a családsegítő úgy látja, neki feladata, hogy látogassa a szociális bérlakásba költözőket. Fő cél, hogy a ház állapotát megóvják, illetve hogyan kell beosztással fenntartani a bérlakást. Pl. hirtelen egy nagy családból egy kisebb családba csöppennek, és az új helyzetben csak magukra számíthatnak. Vannak olyan tudások, amik nekünk természetes, viszont egy aluliskolázott családnak nem, ezért át kell adni nekik a tudást és a tapasztalatot. Emellett a segítő beszélgetések is nagyon sokat segítenek. Ezek a felismerések nagyban összecsengenek a JP szemléletmódjával.

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetések az önkormányzat együttműködési készségét illetően:

- a bérlakásfejlesztéseket az önkormányzat alapvetően elutasítja;
- a bérlakásfejlesztésekkel szemben erős fenntartásai vannak (mivel eredendően konfliktusforrást lát benne), de ha kontrollálhatja, hogy hol és kik számára valósul meg, illetve a település egésze számára is látja az előnyét, akkor esetleg érdekeltté tehető benne;
- **a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.**

A lakosság helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Foglalkoztatottság és jövedelmek szintje a célcsoport tekintetében: milyen típusú munkákat végeznek (közfoglalkoztatottság, alkalmi/idegénymunkák, hetelés stb.), milyen jövedelemért, ezekben körülbelül hány fő érintett. Legfőbb szociális problémák (élethelyzetek, devianciák, eladósodottság, uzsora, perspektívák, mely szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, nem megfelelő minőségű szolgáltatások). Családok szociális helyzetük szerinti besorolása.

A településen csak az önkormányzat és a kisebb vállalkozások találhatóak, amelyek helyben munkadók. Uszka is kezd kialakulni, hogy a férfiak eljárnak messzebbre dolgozni, de a többségük közfoglalkoztatásban dolgozik. Most kb. 110 közfoglalkoztatott van, ebből fakadóan a település közfoglalkoztatási mutatója igen magas. A lakosság jelentős része ilyen módon tartja el magát és családját. Emellett a kerteket szinte minden háznál művelik, uborkát természetesen (a családsegítő szerint ez pl. Tiszabecsen kevésbé jellemző, ilyen szempontból az uszkaiak példamutatók).

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma:

Uszka	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022/1-3
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	13	61	28	38	59	38	33	51	53	55
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	4	2	6	20	28	27	20	19	9	5

Uzska	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022/1-3
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	40	27	22	17	46	40	39	39	38	41
-- Mezőgazdaság	7	3	3	6	14	13	13	13	11	12
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	-	-	-	-	0	-	-	-	1	1
-- Szociális jellegű program	33	24	19	12	32	28	26	26	25	28
-- Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-- Magas hozzáadott értékű program	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mindösszesen	57	90	56	75	133	105	93	109	99	101
Közfoglalkoztatási mutató	21,50%	32,64%	19,28%	22,75%	37,86%	26,59%	22,79%	26,95%	25,22%	25,59%
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma zárónapon	26	12	21	20	13	11	16	20	15	16
Álláskeresői ellátásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	3	7	8	4	11	9	12	13	14	13
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	54	34	37	36	30	44	25	23	30	31
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	83	53	66	60	54	64	53	55	59	60
-- Ebből tartós álláskereső	30	3	2	5	1	6	5	9	16	15
Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója	31,46%	19,23%	22,63%	18,24%	15,31%	16,14%	13,03%	13,53%	14,91%	15,14%
Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma	263	276	292	328	351	396	406	404	394	394

<http://kozfoglalkoztatás.bm.hu/statisztika/terkep/ FEHE041.HTM-letöltés: 2022.05.26.10:34>

A nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója szintén nagyon magas, 2022-ben meghaladja a 15 százalékot. Szerencsésebb adat viszont, hogy a regisztrált munkanélkülieknek csak negyede tartós munkanélküli. Ez lényegesen kedvezőbb, mint a térségi adat, amely meghaladja a 40 százalékot.

Ellátásban nem részülő munkanélküli szintén a regisztráltak negyede.

1. táblázat A nyilvántartott álláskeresők száma (2022. 05. 20-i állapot szerint)-

Nyilvántartott összes	365 napnál hosszabb ideje	Járadék típusú ellátás	Segély típusú ellátás	FHT, RSZS	Munkavállaló korú népesség ¹⁴	Relatív mutató % ¹⁵	Arányszám ¹⁶
37	12	3	6	17	394	9,39	2,54

Forrás: https://nfsz.munka.hu/nfsz/document/2/2/6/5/doc_url/T01_2022_05.pdf-letöltés:2022.05.26.10:58

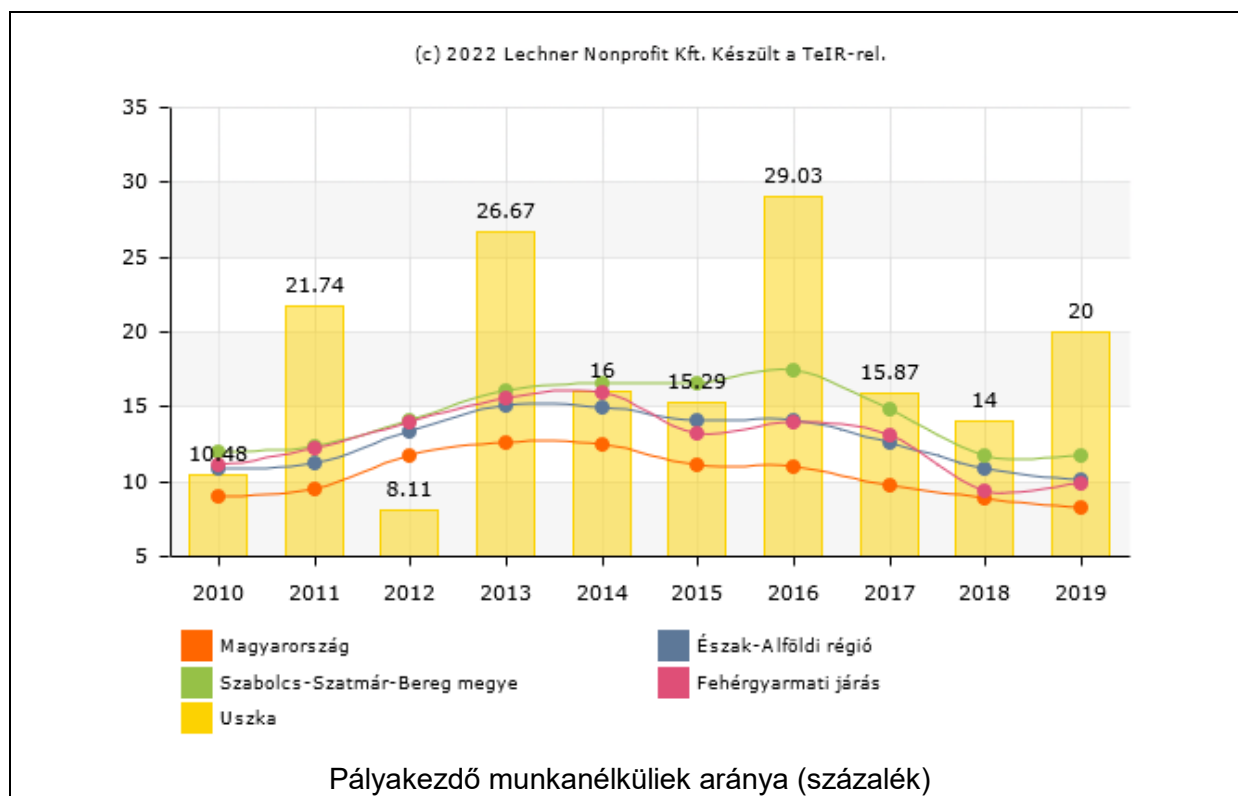
¹⁴ Munkav. korú népes. fő - a KSH népszámlási ill. népességyilvántartási adatai az előző év január 1-i állapot szerint. (15-64 éves férfiak és 15-64 éves nők száma)

¹⁵ Relatív mutató - a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában

¹⁶ Arányszám - a relatív mutatóhoz az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya

A pályakezdő álláskeresők aránya a nyilvántartott álláskeresők között ezzel szemben magas, tendenciózusan meghaladja a térségi és országos arányokat (2019-ben több, mint kétszeresen).

Az adófizetők aránya folyamatosan alatta marad a járási, megyei, regionális és országos arányoknak, de azért az ki kell emelni, hogy míg a 2010-es évek első felében jelentős volt (az uszkai 24% állt szemben a járási 36%-kal vagy az országos 43%-kal 2010-ben, kerekítve), addig az évtized második felére ez különbség jócskán mérséklődött (2019: Uszka 43%; a járásban 48% és az országban 50%, kerekítve). Ez kifejezetten pozitív folyamatnak tekinthető.

Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2015	31,87	90,00
2016	40,37	90,91
2017	39,39	86,75
2018	40,50	85,71
2019	42,95	59,77
2020	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

A település lakosságára az alacsony jövedelemből származó szociális problémák megléte a jellemző, amely zömében igyekvő, törekvő attitűdökkel találkozik – az Uszka komoly hívőszámmal rendelkező két újkeresztény gyülekezet morális és humánus elveinek

köszönhetően. Ez a tipikus „tisztos szegénység”. Életviteli problémák kevés családnál jelentkeznek, és ők is igyekeznek együttműködni a családsegítővel. Ebből fakadóan a gyermekjóléti szolgáltatásban nincsen kiemelés, és nincs védelembe vétel sem. Az alapellátottak száma 6 fő kiskorú.

Ugyanakkor a szakember találkozott már házastársi bántalmazással, és Uszkán előfordul több olyan eset is, hogy családba fogadással kerül elhelyezésre a gyermek (ez a leghumánusabb válasz akkor, amikor a védelembe vétel már csődöt mond, és a gyermeket ki kellene emelni a vérszerinti szülők neveléséből). Ezeknek a gyermekeknek a szülei jellemzően nem keresik a gyermekükkel a kapcsolatot, teljesen hagyják, hogy a befogadó rokon nevelje a gyermeket.

Az interjúból további információk is hasznosíthatók. Az uszkai felnőttek főként aluliskolázottak, bár vannak olyanok is, akik szakmát tanulnak. A középiskolát többen anyagi problémák miatt nem fejezik be, illetve a település közössége által mutatott minta miatt sem fontos sokak számára a tanulás¹⁷.

Korán alakítanak ki élettársi kapcsolatot: 17-20 éves koruk körül. A korai gyermekvállalás előfordul egy-két esetben, de nem nagy számban. 25-30 éves korosztálynál már a 2-3 gyermek vállalása jellemző, de az idősebb korosztálynál előfordul az 5-6 gyermek is egy családban.

Droghasználat és súlyosabb alkoholizmus nem jellemző. A gyülekezeti normákba nem fér bele, és az Uszkán élők 80%-a gyülekezeti tag. A polgármester asszony, a testvére, aki a gyülekezet vezetője és egyben a falugondnok is, nagyon oda is figyelnek erre, hogy ne legyen ilyen jellegű probléma. Ugyanígy igyekeznek hatni arra is, hogy a házakat rendben tartsák a lakosok.

Érezhető a közösségi összetartás, pl. az uborkázás idején kisegítik napszámokban egymást.

A téli időszak sokkal nehezebb. A fűtés biztosítása okoz gondot. A gáz ugyan ott van a településen, de főként fával fűtenek. Ez nagyon sok háznál probléma télen. Téli időszakban szociális tüzelő nagyon fontos. Szárazfa gyűjtés van. Kályhák állapota nem túl jó, de az önkormányzat igyekszik segíteni.

Szociális ügyintézésel, nyomtatványok kitöltésével kell segítenie a családsegítőnek, sokan kérnek tanácsot is. Vannak, akik írástudatlanok (70 év felettek), és vannak, akik nagyon tájékozatlanok a hétköznapi élet ügyintézéseiben.

Magosligetén van bölcsőde, de Uszkáról nem hordanak át gyermeket. Az uszkai gyermekekre jellemzőek a szocializációs hiányosságok, jellemző, hogy beilleszkedési problémákkal küzdenek. A tiszabecsi iskolában külön figyelnek erre. Bár a hosszabb iskola nélküli időszakban az elért eredmények elvesznek.

Óvodába Magosligetre járnak az uszkai óvodások. Az óvodában az uszkai gyermekek körében a fejtettség előfordul. Ugyanannál az egy-két családnál jelentkezik mindig ez a probléma. Kapnak tetűirtó szert és a védőnő ellenőrzi a családot.

Az uszkai iskolások esetében jellemzőbb az iskolai hiányzás. A távrendelés lehetőségét sokan kihasználják, és kapnak igazolást a háziorvostól kisebb vagy valótlan egészségügyi

---

¹⁷ Másokat viszont pozitívan motiválnak a település első diplomás roma fiataljai, mindketten szakkollégisták voltak, és példájukat a gyülekezetekben is igyekeznek kidomborítani.

problémákra is – ez ugyan orvosolja az igazolatlan hiányzásból következő hivatali problémákat, de az iskoláztatás szempontjából problémás. Ugyanakkor vannak középiskolát végzett szülők, ők már jobban tudják motiválni a gyermeküket a tanulásra és a továbbtanulásra.

Az eladósodottságba nem lát be alaposabban a családsegítő. Vannak közmű-kikapcsolások tartozás miatt, de már sok előre fizetős mérőóra is fel van szerelve.

Az alacsony jövedelem okozza a családoknál a legfőbb problémát. A pénzügyi tervezés nem jellemző, nagyobb bevétel esetén „kárpótolják magukat” és gyorsan elköltik ezt a bevételt. De vannak olyan családok is, akik már hosszabb távra tudnak pénzügyileg is tervezni. Vannak kéregető családok, pedig ugyanannyiból élnek, mint más, nem kéregető családok – pénzbeosztás nagy probléma. Nagyjából 15 családra jellemző az eladósodottság. Minden családban van minimum egy közfoglalkoztatott, hogy biztosan legyen jövedelme a családnak. Ahol többen is dolgoznak, ott is jellemző lehet a pénzbeosztási nehézség. Ezeknél a családoknál gond a gyerekek tisztántartása, ház rendbentartása is. Nagyon határozott a polgármester asszony abban, hogy ez a helyzet változzon. Közvetlenül igyekszik hatni a családokra.

A fejezet célja, fő következtetései

A polgármester és a családsegítő az alábbi táblázat kategóriáinak értelmezési nehézségei miatt nem vállalkozott még arra sem, hogy becsléseket adjon erről. Így az alábbi táblázat adatokkal való feltöltése meghiúsult.

Családtípus	Családok száma
<u>Teljes nyomorban élő családok</u> : hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	n.a.
<u>Minimális önfenntartó képességgel rendelkező családok</u> : megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszthető a család munkaerőpiaci részvétele.	n.a.
<u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok</u> : viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.	n.a.

A lakásállomány helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

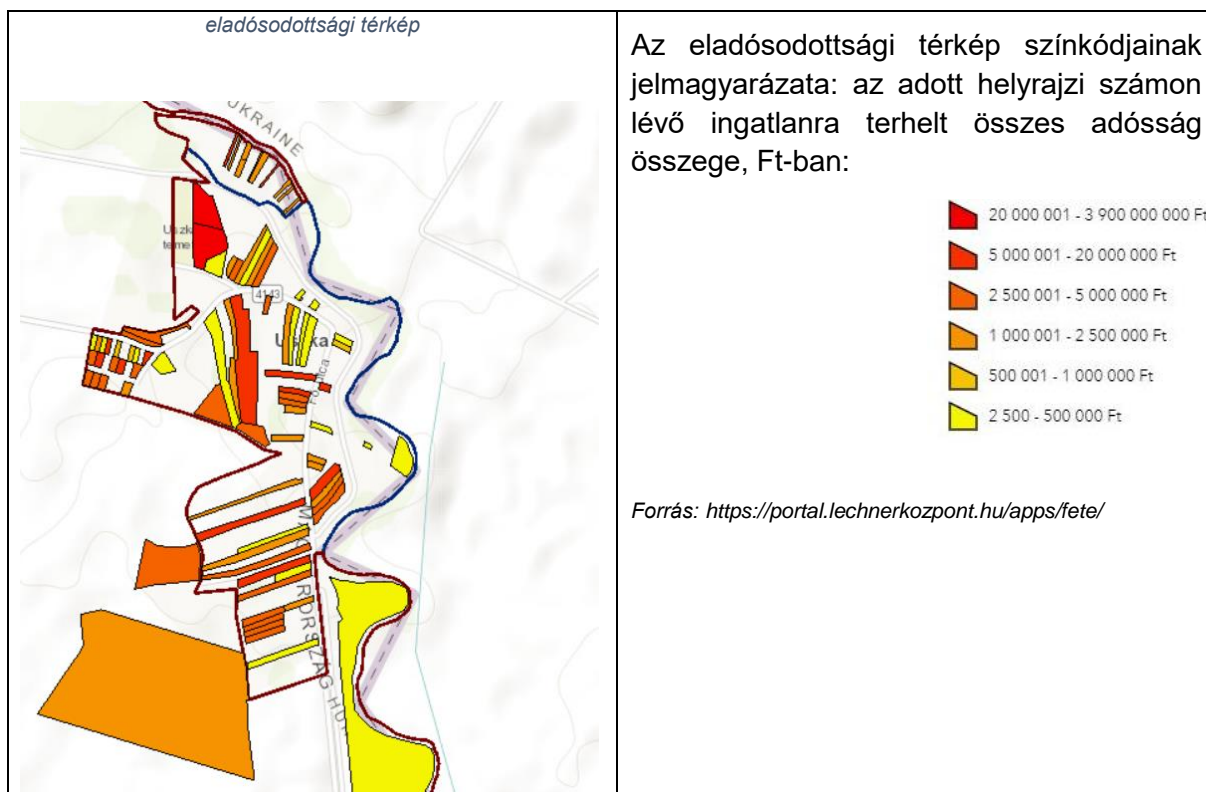
Épületek állapota, az életveszélyes, illetve kritikus állapotú házak számossága, aránya a településen, illetve a szegregátum(ok)ban. Tulajdonviszonyok elsősorban a segítségre szoruló családok körében (legális tulajdonviszonyok, mennyire jellemző albérlet, uzsora bérlet, szívességi lakáshasználat), ezek mértékének becslése. Lakósűrűségi viszonyok vizsgálata (a statisztikai adatok és a valós helyzet összevetése). Üres ingatlanok, illetve megvásárolható ingatlanok (ház, telek) száma (kapcsolódóan az üres ingatlanok tulajdonosi viszonyai, tehermentesek-e, ténylegesen megvásárolhatók-e).

Közüemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	59
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	0
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	109
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	27

A helyi adatközlőktől az alábbi adatokat sikerült begyűjteni:

Áramszolgáltatással bekötött lakások száma:	90
Gázszolgáltatással bekötött lakások száma:	20
WC nélküli lakások száma:	10
Vályogház alap nélkül:	5
1 szobára jutó lakók száma:	4
Közüemi víz bekötéses lakások száma:	70

Üres ház jelenleg 7 db van a településen. Üres telek is csak néhány, abból az egyik rendszeresen víz alatt van a belvíz miatt.

Az eladósodottság jellemző a településre. Mivel az ingatlanvásárlás moderált mértékben van jelen (pl. három fiatal vásárolt CSOK-ból házat), ezért alaposan feltételezhető, hogy az eladósodottsági térkép a közszolgáltatásokban keletkezett hátralékokat mutatja jellemzően.

Nincs sok eladó ingatlan, a piacosítás oka többnyire az, hogy a korábbi tulajdonosok átköltöznek másik településre, de ez igazán ritka – az uszkai családok jellemzően helyben maradnak.

A zsebszerződésekről nincs információja a családsegítőnek. Uzsora a családsegítő és a polgármester szerint sem jellemző.

Nincs albérlet, sem szívdességi lakáshasználat; a családok saját tulajdonú ingatlanokban élnek.

A lakott házak egy része lelakott, de felújíthatók, az adatközlők szerint nincsenek nagyon rossz, esetleg életveszélyes állapotú házak. Szigetelés, kerítésjavítás, nyílászárócsere, belső burkolás ráférne a házakra. Kóbor, és kóborló kutyák kisebb mértékben előfordulnak. Rágcsáló ügyben nincs információja a családsegítőnek.

Vannak elhanyagolt háztartások, de a családsegítő kérésére kifestettek és igyekeznek jobban rendben tartani a házakat.

A kerteket szinte minden háznál művelik, uborkát termesztnek. Kerítés többnyire van.

Lakásállomány-Uszka-2020	db
Egyszobás lakások száma	15
Kétszobás lakások (másfél szobásokkal együtt)	68
Háromszobás lakások (a két és félszobásokkal együtt)	22
Négy és több szobás lakások (a három és félszobásokkal együtt)	4
Teljes lakásállomány	109

Forrás: TEIR

Az adatokból kitűnik, hogy az uszkai lakásállomány jellemzően másfél-kétszobás ingatlanokból áll. A település egyéb jellemzőihez képest kifejezetten alacsony az egyszobás lakások száma.

A fejezet célja, fő következtetései

A polgármester és a családsegítő az alábbi táblázat kategóriáinak értelmezési nehézségei miatt nem vállalkozott még arra sem, hogy becsléseket adjon erről. Így az alábbi táblázat adatokkal való feltöltése meghiúsult.

Lakástípusok (a lakott lakások tekintetében):	Lakások száma
életveszélyes házak	n.a. de az interjú egy más pontján 0-nak becsülték

jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	n.a. de az interjú egy más pontján 0-nak becsülték
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetőek (kb. 10 év),	n.a.
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	n.a.

4. A lakhatási beavatkozási terv

A lakhatási szegénység fő problémái (1 oldal)

A fejezet tartalma

Legfőbb lakhatási problémák összegzése a szegregációt, a közmű ellátottságot (közmű elérhetősége, közműszolgáltatásokból kikapcsolt lakások), a lakásállomány javítását, a tulajdonviszonyok rendezetlenségét, az eladósodottság problémáit is érintve.

4.1.1. A település pozíciója, a népesség számára és összetételére vonatkozó trendek:

A település igen rossz földrajzi pozícióban van, gazdasági és társadalmi értelemben is marginalizálódott.

A település egyelőre fiatalodó, de ennek üteme csökken. A vándorlási egyenlege intenzív váltáson ment keresztül a múlt évtized második felére, jelenleg erősen negatív. A roma lakosság becsült aránya 80 százalék körüli. Az egyetemi végzettséget szerző fiatalok elvándorolnak, a középiskolai végzettségek többségével sem lehet helyben adekvát munkát találni.

4.1.2. A szegregáció foka és jellege, a településen belül milyen mobilizációs folyamatok voltak, ehhez a lakhatási programok hogyan járultak hozzá:

A szegregáció jelentős, a KSH lehatárolás a település harmadát érinti. Ugyanakkor a legrosszabb helyzetű családok nem a lehatárolt szegregátumban élnek, és a település munkaerőpiaci pozíciója miatt a település egésze szegregálódik.

4.1.3. A közművek elérhetőségének és tényleges használatának mértéke a településen, illetve a szegregátumokban:

Az alapvető közművek (víz, áram) elérhetőek, de a vízbekötés is csak a lakások kétharmadát érinti. A vezetékes gázt valószínűleg ott sem használják, ahol rendelkezésre áll, legalábbis fűtésre biztosan nem.

4.1.4. A jellemző lakhatási jogcímek települési szinten és külön a szegregátumokban: saját tulajdonú, magánbérleti (különös tekintettel a szerződés nélküli és uzsora bérletekre), önkormányzati bérleti jogviszonyban élő családok, illetve a szívességi lakáshasználók köre:

Nincs információ szívességi lakhatásról, ahogy jogcím nélküli ingatlanfoglalásról sem.

A településen több szociális bérlakás található, a tapasztalatok pozitívak, a település vezetője motivált a bővítésre. Inkább új építésű ingatlanokban gondolkodnak.

4.1.5. A túlzásúfolttság problémájának mértéke:

Jellemzően nem élnek zsúfoltságban a családok.

4.1.6. Az eladósodottság mértéke a célcsoport családjainak körében:

Kb. 15 családra jellemző az eladósodottság. Közművekkel kapcsolatos.

4.1.7. A lakóépületek fizikai állagával kapcsolatos problémák megjelenésének mértéke: életveszélyes és kritikus állapotban lévő lakóépületek nagyságrendje.

Nincs lakott életveszélyes ingatlan. Igen sok lakást soroltak – saját becslés alapján – a felújítandó kategóriába.

4.1.8. Eladó ingatlanok nagyságrendje a településen, mennyi ingatlanvétel történt és van folyamatban a FETE program számára

Az eladó ingatlanok száma alacsony. Jelenleg 7 üres ingatlanról és néhány üres telekről tudnak. Egy telek gyakran belvizes.

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva

Mivel az alábbi tábla forrásául szolgáló két adattábla feltöltése megghiúsult, így ennek a táblának a feltöltése is elmaradt.

Családtípusok Lakástípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális önfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
azonnali életveszélyt jelentő lakás					
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni					

nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)					
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni					
Adott családtípusban a lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen					
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen					

Fő beavatkozási irányok kijelölése és prioritizálási szintek leírása (2 oldal)

4.2.1. Adósságkezelés elindítása

Jelenleg még nem indult el a településen a FETE program. Az adósságkezelési szolgáltatás a település ismeretében kifejezetten indokolt.

4.2.2. Háztartásgazdálkodást, pénzbeosztás tudatosságát javító programok, melyek megalapozzák a magasabb szintű lakhatási költségek rendszeres fizetését.

A közfoglalkoztatás jelentősége, a munkanélküliek nagy száma, ezen belül a tartós és az ellátatlan munkanélküliek aránya, az adósságok jövedelemcsökkentő hatása és az ebből fakadó munkaerőpiaci-perifériára való kényszerülés miatt ez a terület kiemelten fontos a településen.

4.2.3. Tulajdonviszonyok rendezése:

Nincs pontos adat a rendezetlen tulajdonviszonyokról, de az a sejtés fogalmazódott meg az interjún, hogy ez nem jellemző.

4.2.4. Magántulajdonú lakások felújításának segítésére kialakított program

A területen történő beavatkozás indokoltsága jelentős. Az önkormányzat szerint a felújítások támogatására nagy szükséglet mutatkozik.

4.2.5. Krízislakás létrehozása

A település méretéből és jellemzőiből fakadóan a krízislakhatás biztosítása nem indokolt. Az önkormányzat nagy volumenű bérlakásprogramot működtet, ennek további bővítésében motivált, ennek megfelelően valószínűleg a krízislakhatásra a továbbiakban sem lesz szükség, amennyiben a vis major helyzetekre (viharkár, tűz, belvíz) más forrásból jól és gyorsan tudnak reagálni.

4.2.6. Bérlakásfejlesztés jobb minőségű lakhatási lehetőségek létrehozása érdekében az RRF program keretében.

Az önkormányzat 9 dbos bérlakás-állomány felett rendelkezik. További ingatlanok építésében motivált.

Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve (3-4 oldal)

A ténylegesen megvalósítható bérlakásfejlesztések megbecslése:

1. Krízislakások biztosítása:

A jelenlegi információk alapján nem valószínűsíthető a krízislakás iránti szükséglet.

2. Bérlakásfejlesztések

A településen a jelenlegi viszonyokat és az önkormányzat hozzáállását figyelembe véve a javasolt kvóta is kitölthető lenne. Ez 5 ingatlant jelent. Valószínűbb az új építésű házak pozitív fogadtatása, a helyi családok csak elköltözés esetén válnak meg saját tulajdonú ingatlanuktól (és ez ritka esemény), így a vásárlás akadályozott lehet.

3. Más településre való mobilizáció

Feltételezhető, hogy egy jövőben megvalósított Jelenlét Program, amely képes hatni a koragyermekkorai fejlődésre, óvodáztatásra, iskolai tanulmányokra, spontán kialakítja az erősebb mobilizációt, hiszen az ma is világosan látszik, hogy a végzettséget szerzett roma fiatalok elhagyják a települést – mennek a munkahelyek „után”. Amennyiben az oktatási területtel párhuzamosan a gazdaságfejlesztésben is sikerül radikális fejlődést elérni, akkor vélhetően nagyobb szükséglet jelentkezik majd a lakhatási terület fejlesztésén is, mert több jól képzett fiatal tud a maradás mellett dönteni.

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)	0			0
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)	0	0	0	0
Túlzsúfolt lakásból szétköltöző család költözik be	0	2	0	2
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást	0	3	0	3
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást	0	0	0	0
Összesen	0	5	0	5

2. táblázat A bérlakásfejlesztés nagyságrendjét módosító tényezők a települési diagnózis alapján, mutatókkal

	Bérlakásfejlesztés nagyságrendjét <u>növelő</u> irányba ható tényezők	Bérlakásfejlesztés nagyságrendjét <u>csökkentő</u> irányba ható tényezők	Mérőszám / kvalitatív indikátor
település közlekedési összeköttetései	amennyiben az összeköttetések erősek , a munkahelyekre ingázást lehetővé teszik, és az elingázás távolsága életszerű	amennyiben az összeköttetések gyengék és költségesek , mind a közúti, mind a közösségi közlekedési viszonylatban, a munkahelyekre ingázást nem teszik lehetővé	(1) elingázók relatív aránya a helyben foglalkoztathatókhoz képest (2) ingázás napi távolsága és ráfordított idő
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	amennyiben foglalkoztatás bővülését szolgálja az addig csak közmunkában keresők köréhez képest	amennyiben nem módosul érdemben a csak közmunkában elhelyezhető aktív korúak aránya	(1) az ezekben a beruházásokban létrejött munkahelyek aránya (2) beruházások hozzájárulása a közmunkában foglalkoztatottak csökkenéséhez
helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	amennyiben az elérhető lakások gazdaságosan felújíthatók a helyi lakáspiaci viszonyok között	amennyiben kevés vagy nincs elérhető és / vagy gazdaságosan felújítható lakás a helyi lakáspiaci viszonyok között	(1) megvásárolható és felújítható lakások száma (a települési kvótához képest)
közműinfrastruktúra	amennyiben a terület közművesített és az adott ingatlan esetén rendelkezésre áll a rácsatlakozási lehetőség	amennyiben a vízi-közmű hálózatra való rácsatlakozás nem lehetséges , új építés esetén pedig nem elérhető a csatornahálózat	(1) vízi-közműhálózat kiépítettsége a településen a potenciálisan fejleszthető településrészen, telken
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	amennyiben tiszta vagy alacsony költséggel tisztázhatók a jogviszonyok	terhelt és sok tulajdonos által birtokolt ingatlanok	(1) TAKARNET adatok
uzsora	főképp a lakhatási helyzetekben lecsapódó kevés uzsora	a településen elterjedt uzsora, szerteágazó függőségi helyzetek	(1) helyben informálisan bérbeadott lakások aránya (2) kiterjedt uzsorával foglalkozó családok jelenléte
iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	a helyben elérhető szolgáltatások köre a gyermekes, munkaképes korú szülővel rendelkező családok jóllétét szolgálja	a gyermekes, munkaképes korú szülővel rendelkező családok jóllétéhez szükséges szolgáltatások hiányoznak	(1) óvodai férőhelyek száma (2) iskolai férőhelyek száma (3) betöltött háziorvosi / gyerekorvosi praxis
szegregátumok relatív mérete a településen	kis szegregátum(ok), a településközpont nem szegregátum	egységesen hanyatló, többségében nyomorúságos élethelyzetek a telepeken, növekedő mértékben	(1) szegregátum lakosságának relatív mérete és növekedése a település egészének lakosságához képest

3. táblázat A bérlakásfejlesztés településhatárokon kívülre történő mobilizálási céljának nagyságrendjét módosító tényezők a települési diagnózis alapján, mutatókkal

	Mobilizálás nagyságrendjét <u>növelő</u> irányba ható tényezők	Mobilizálás nagyságrendjét <u>csökkentő</u> irányba ható tényezők	Mérszám / kvalitatív indikátor
településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	amennyiben nincsen szolgáltatást nyújtó intézmény	amennyiben köznevelési intézmény minőségi szolgáltatást nyújt	(1) szabad férőhelyek aránya (2) jobb módúak elhordják a gyermeküket
konfliktusok a küldő és befogadó települések között (családi szint)	amennyiben kiegyensúlyozott viszony a	adott településről érkezőkkel szemben nagyon az előítéletek	(1) bevett költözési irányok a településről
ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	amennyiben alacsony az előítéletesség	amennyiben erős az elutasítás és a diszkrimináció	(1) az adott településre átköltözők tapasztalata (2) visszaáramlás konfliktusok miatt
szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	amennyiben az átköltözések nem hoznak létre gócpontot , nem nő számottevően a szegregáció	a fogadó területen magas és jelentősen nő a hátrányos helyzetű lakosság aránya a településhez képest	(1) telepek / szegregátumok mérete és méretének alakulása a fogadó településen
van-e a közelben térségi növekedési centrum	amennyiben át lehet költözni a helyi növekedési centrumba	amennyiben nincs ilyen centrum és nehéz mobilizálni a családokat	(1) járásközpont vagy funkcionális településcsoport foglalkoztatási helyzetének alakulása (2) távolabbi centrumokban a költözés nem jellemző a településről
a családok egymás segítő kapcsolatrendszerától való függőség	amennyiben az informális támogató hálózat életben tartása mellett tud költözni, vagy nincs szükség folyamatos támogatásra az élet minden területén	amennyiben csak az informális támogató hálózat életben tartása és folyamatos szociális támogatás mellett boldogul a család	(1) családsegítésbe (nem) bevont családok köre és állapota
céltelepülés árszínvonala	amennyiben a céltelepülési lakások gazdagosabban újíthatók fel a célterületi lakáspiaci viszonyokhoz képest	amennyiben megfizethetetlen az árkülönbség	(1) megvásárolható és felújítható lakások száma (2) árkülönbség mértéke

Opcionális kiegészítő fejezet

Amennyiben a beavatkozási terv megvalósításában fontos további szervezeti együttműködés, vagy olyan, kifejezetten a településre jellemző kockázatok társulnak hozzá, amelyeket a fenti tematikus fejezetekben nem lehetett körbejárni, szükséges lehet egy kiegészítő fejezet írása.